

**ПАРТНЕРСТВО
ЗА СИЛЬНУ УКРАЇНУ**

Електронна Республіка
громадська організація

МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

МАРІЯ ПОРЧУК експертка з економічного розвитку громад, менторка проєкту "Міжнародна співпраця громад", Cities4Cities.

ОЛЕНА ХОМЕНКО координаторка напряму з економічного розвитку громад та діяльності ОМС проєкту "Розбудова економічної стійкості громад прифронтових та прикордонних територій"

Коли громади єднаються - народжується сила, що здатна змінити майбутнє!

Базовий документ: **Закон України**

«Про співробітництво територіальних громад» (2014)

Основні зміни

- **Закон [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)**
- **Закон [№ 2867-IX від 12.01.2023](#)**
- **Закон [№ 4196-IX від 09.01.2025](#)**
- **Закон [№ 4425-IX від 13.05.2025](#)**

НОВОВВЕДЕННЯ

Нові суб'єкти

Прозорі процедури

Безпека та інфраструктура

Відеофіксація

Воєнний стан

Публічні консультації

Публічні консультації

Моніторинг угод

Припинення співпраці

Агломерація

ГОЛОВНІ ЗМІНИ

Хто може співпрацювати

- Тільки територіальні громади
- І тепер можна комбінувати формати

Прозорість = must have

- Чіткі процедури угод
- Відеозапис засідань
- Публікація для всіх

Безпека - в пріоритеті

- Більше співпраці в критичній інфраструктурі
- Фокус на стійкість громад

Людей питають (і це не опція)

- Обов'язкові консультації з мешканцями

Контроль і відповідальність

- Чіткий моніторинг виконання
- Прописані причини “розриву відносин”

Менше хаосу в рішеннях

- Приєднання - тільки через пленарні засідання

Швидкість під час війни

- Спрощені механізми

Новий рівень

- З'явилась **агломерація** - коли громади мислять як одна система

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ. Стаття 1. Частина 2

Співробітництво територіальних громад (далі - співробітництво) - відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на договірних засадах у визначених цим Законом формах з метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень.

ПРИНЦИПИ СПІВРОБІТНИЦТВА. Стаття 2.

Співробітництво ґрунтується на принципах:

- 1. Законності** - усі угоди та дії мають відповідати законам України.
- 2. Добровільності** - жодна громада не може бути змушена до співпраці.
- 3. Взаємної вигоди** - співробітництво має приносити користь усім учасникам.
- 4. Прозорості та відкритості** - усі рішення та документи мають бути у вільному доступі.
- 5. Рівноправності учасників** - кожна громада має однакові права у прийнятті рішень.
- 6. Взаємної відповідальності** суб'єктів співробітництва за його результати.

ОСНОВНІ ФОРМИ СПІВРОБІТНИЦТВА. Стаття 4.

Делегування завдань

Спільні проєкти

Спільне фінансування

Безпека • Ліквідація агресії • ВПО • Ветерани

Спільні установи

Орган управління

Агломерація

ОРГАНІЗАЦІЯ СПІВРОБІТНИЦТВА: Стаття 5 - 6.

- **Хто може ініціювати:** голова громади, депутати ради, жителі (через місцеву ініціативу).
- **Пропозиція повинна містити:** мету, обґрунтування, сферу, форму, очікувані фінансові результати та інші умови.
- **Розгляд:** місцева рада ухвалює рішення після висновків виконавчих органів щодо доцільності співробітництва.
- **Наслідок рішення:** право розпочати переговори з іншими громадами.

Голова громади надсилає пропозицію іншим громадам

Формується комісія з представників громад

Протягом 60 днів:

Пропозиція вивчається органами

Публічні консультації

Рада ухвалює рішення:

Погодитися та делегувати представників

Або відмовитися від участі

РОБОТА КОМІСІЇ. Стаття 7.

Склад - рівна кількість представників усіх громад.

Форма роботи - засідання очні або дистанційні. Відеофіксація обов'язкова, записи зберігаються ≥ 5 років

Рішення - ухвалюються більшістю голосів. *Відеозапис - частина протоколу.*

Прозорість - *протоколи та відеозаписи засідань комісії є відкритими та оприлюднюються на офіційних веб-сайтах усіх суб'єктів співробітництва протягом п'яти робочих днів після проведення засідання.*

Головування - по чергово представники різних громад.

Основне завдання - підготовка проекту договору протягом 60 днів.

Припинення діяльності - 3 моменту набрання чинності договором

СХВАЛЕННЯ ДОГОВОРУ СПІВРОБІТНИЦТВА. Стаття 8.

Подання на розгляд місцевої ради

Голови громад протягом 15 днів після завершення роботи комісії вносять проєкт договору на розгляд місцевої ради.

Розгляд і схвалення

Ради ухвалюють рішення протягом 30 днів з моменту внесення.

Укладання договору

Після схвалення договір підписується у письмовій формі головами громад.

Відмова від участі

Якщо одна громада відмовляється до схвалення, комісія може підготувати новий проєкт договору про співробітництво.

ОСОБЛИВОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА У КРИЗОВИХ УМОВАХ. Стаття 8⁻¹.

Военний стан + 6 місяців після

Безпека • Ліквідація агресії • ВПО • Ветерани

Надзвичайний стан

Надзвичайні ситуації

ДОГОВІР ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО. Стаття 9.

Укладається головами громад після схвалення місцевою радою кожної громади.

Зміст: *визначається форма співробітництва, може поєднуватись кілька форм; одна рада відповідає за звіти.*

Примірна форма: затверджується центральним органом виконавчої влади

<https://mindev.gov.ua/diialnist/rozvytok-mistsevoho-samovriaduvannia/prymirni-formy-dohovoriv-pro-spivrobotnytstvo-terytorialnykh-hromad-ta-dodatkovykh-dohovoriv-pro-priednannia-do-spivrobotnytstva>

Примірники: кожен суб'єкт отримує один; *додатковий - до реєстру (не пізніше 5-го робочого дня).*

Набрає чинності: через 10 днів після укладення, якщо не встановлено інший строк.

Продовження строку: *можливе без публічних консультацій (за статтями 6–8 Закону).*

ПРИЄДНАННЯ ДО СПІВРОБІТНИЦТВА

Стаття 9-1. Ініціювання приєднання:

- Громада, що приєднується, проводить переговори, консультації та готує проект договору.
- Процедура - за статтями **5-8** Закону.

Стаття 9-2. Додатковий договір:

- Укладається для **офіційного приєднання** нової громади до чинного співробітництва.
- Реєструється у **центральному органі** разом з основним договором.

<https://mindev.gov.ua/diialnist/rozvytok-mistsevoho-samovriaduvannia/prymirni-formy-dohovoriv-pro-spivrobitnytstvo-terytorialnykh-hromad-ta-dodatkovykh-dohovoriv-pro-priednannia-do-spivrobitnytstva>

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ТА ВИГОДИ

- **Спільні інвестиційні проєкти.**
- **Оптимізація витрат.**
- **Залучення міжнародних грантів.**
- **Підвищення конкурентоспроможності регіону.**
- **Розвиток малого та середнього бізнесу.**

Міжмуніципальна співпраця та партнерство

Від стратегічних намірів до юридично закріплених результатів

Кращі практики розвитку громад

СПІВРОБІТНИЦТВО vs ПАРТНЕРСТВО

Партнерство (Partnership)

Стратегічний намір: Більш широке та гнучке поняття, що охоплює неформальну взаємодію, обмін досвідом, мережування та "м'які" проекти.

Часто виступає фундаментом, на якому згодом будується офіційне співробітництво.

Співробітництво (Cooperation)

Формалізований механізм: Юридично закріплений процес об'єднання ресурсів громад для вирішення спільних завдань на основі Закону України.

Це "жорстка" форма взаємодії з конкретними бюджетними зобов'язаннями та реєстрацією договору.

КОЛИ ПАРТНЕРСТВО МАЄ СТАТИ СПІВРОБІТНИЦТВОМ

ПАРТНЕРСТВА ВЖЕ НЕДОСТАТНЬО, КОЛИ:

- з'являються **спільні фінанси**
- є потреба у **спільній інфраструктурі**
- виникає **постійна послуга для кількох громад**
- потрібна **відповідальність сторін**
- планується **залучення інвестора або гранту**

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Критерій	Партнерство (М'яка форма)	Співробітництво (Юридична форма)
Правова основа	Меморандум про наміри, Договір про побратимство.	Договір згідно Закону України "Про співробітництво ТГ".
Фінанси	Добровільні внески, грантова підтримка.	Спільне фінансування з бюджетів, передача коштів.
Реєстрація	Не потребує реєстрації в Мінрегіоні.	Обов'язкова реєстрація в державному реєстрі.
Результат	Обмін досвідом, навчання, спільні заходи.	Спільне майно, КП, спільні послуги (сміття, вода).

Партнерство - це про відносини, співробітництво - це про інструмент і результат

ПОТЕНЦІАЛ СПІВПРАЦІ В ЦИФРАХ

30%

Економія витрат

Середній показник зниження операційних витрат при спільній експлуатації техніки.

500+ успішних договорів зареєстровано.

80% проектів стосуються комунальної сфери.

2 рази частіше громади отримують гранти при спільних заявках.

ЧОМУ СПІВПРАЦЯ = ВИГОДА

Окрема громада

обмежені ресурси

Об'єднання громад

масштаб + ефективність

ВИТРАТИ

ЯКІСТЬ ПОСЛУГ

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ

КРАЩІ ПРАКТИКИ — УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ

ЛЬВІВ

Партнер: Фрайбург (Німеччина), Краків (Польща)

Сфера: Енергоефективність, туризм

Реалізовано 14 спільних проєктів, залучено €3.2 млн грантів ЄС

ВІННИЦЯ

Партнер: Люблін (Польща), Оломоуць (Чехія)

Сфера: ЖКГ, цифровізація

«Розумне місто» реалізовано за польським досвідом, 30% економія ресурсів

ПОЛТАВА

Партнер: Каунас (Литва), Тарту (Естонія)

Сфера: Освіта, молодіжна політика

Спільна програма обміну для 200+ студентів щорічно

МОЖЛИВІ НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ В РАМКАХ ПАРТНЕРСТВА

Різностороння співпраця

- кейс Вінниця - Кельце (Польща)
- Львів - Фрайбург (Німеччина)

Протипожежна охорона:

- кейс Літин, Вінницька область — Вольштин (Польща)

Переосмислення громадського простору:

- кейс Чернівці — Кишинів (Молдова) — Мангайм (Німеччина)

Спільні проєкти, орієнтовані на дітей і молодь

- Розвиток професійно-технічної освіти: кейс Тростянець, Сумська область, і Богухала (Польща)
- Літні табори для українських дітей: кейси підтримки з боку європейських міст-партнерів

Спільні проєкти в області культури

- кейс Володимира, Волинська область і Гміна Грубешув (Польща)
- кейс Дрогобич, Львівська область і Ліпик (Лірік, Хорватія)

Інше

- Кейси проєктів транскордонного співробітництва Новоселицької громади з побратимами Румунії та Молдови
- Розвиток індустріального парку за участю релокованого бізнесу: кейс Хотин, Чернівецька область і Ла-Мотт-Серволе (Франція)
- Пріоритет енергозбереження: кейс Миргород, Полтавська область — Анікщай (Литва)

ПРОГРАМИ ФІНАНСУВАННЯ ЄС ДЛЯ ГРОМАД

TAIEX

до €50,000

Технічна допомога та навчання

Хто може подати: ОМС, держоргани

INTERREG

до €2 млн

Транскордонне співробітництво

Хто може подати: Прикордонні громади

URBACT

€60,000–€750,000

Сталий міський розвиток

Хто може подати: Міські ОМС

Twinning

€1–5 млн

Інституційна розбудова

Хто може подати: Партнерства ОМС з ЄС

EU4Ukraine

€200 млн+

Відновлення та розвиток

Хто може подати: Усі громади України

Horizon EU

змінний

Інновації та дослідження

Хто може подати: ОМС + наукові партнери

РИЗИКИ?

ЧИ

ВИКЛИКИ?

Найдорожчі проекти - це ті, які громада робить наодинці.